

(٢) هفسلف مء عففر عء : م هءز ففء أسلج

مِحْرًا نَمَحْرًا اللَّهُ مَسْبُ
 نَمِلَاعِلًا بَرَّ لِلَّهِ دَمَحًا
 هَلَا وَ دَمَحَم نَمِيَجْتُمًا اللَّهُ قَرِيخَ لِيْءُ قَلَا صِلَا وَ
 نَمِر هَا طَلَا
 نَمِيَعْمَا مَهْنَادَعَا لِيْءُ قَنَعَلَا وَ

تَقِيَقِد قِيَقِحْت رِد مَاع وَ د هَكَ دَش ضِرْع
 وَ لِيْءُ دُو جُو م هِچ وَ لِيْءُ لَفِسِد دُو جُو م هِچ - دُو جُو م
 لِيْءُ تَسَه مَاطَن رِد - لِيْءُ لَاعَت قَد تَيِدُو جُو م دُو خ لِيْءُ تَد
 1. نَمَافِرْع وَ مَفَسَلَف: دِرَاد دُو جُو

تَايِرْظَن وَ نَاهِرْب سَسَا رِب قِيَقِحْت نِيَا رِگَا
 رِ هَا ظَم رُو ص شِاقْتَنَا نِيْمَه زَا تَسَا تِرَابِع، دَشَاب
 وَ دَدْنِيْب شَقَن هَكَ لِيْءُ تِيْفِيَك رِه هِب، نَهْذ عَا عُو رِد دُو جُو
 لِيْءُ قَا ط لِيْءُ، دَشَاب عَقَاو هِب كِيْدَزَن هَكَ لِيْءُ رَادَقَم رِه هِب
 ؛ «تِيْر شَبَلَا» «بِر حَسَب طَا قَت بَشْرِيْ». بَه اِيْن
 «فَلَسَفَه» مِيْ كُوِيْنِد.

وَ مَفَسَلَف لِنَاسِم نَدُوْبِيْ نَاهِرْب مَوْزَل دِيَا قَع لَوْصَا

لِيْءُ قِيَقِد رُو ص شِاقْتَنَا زَا تَسَا تِرَابِع مَفَسَلَف
 بَا بِيْن م. دِيْلَقْتَا بَهْذ وَ نَامْگَا بَهْذ، نَاهِرْبَا بَهْذ اِيْشَا
 نِيَا حُوْر وَ كَلْم هِب تَبَسْنَا رِگِيْد نُوچ رِگَا لِنَا ثَم
 هِب، مِيْشَاب مَهْتَشَاد اِر مِيْرْظَن نِيَا مَهَام دِنَاهَتْفَگ رُو ط

1. ۱۲۹ ص هِب دُو شَد عُو جِر

هَطساو هب ناسنا رگا هکنیا ای؛ دنیوگی مذ هفسلف نیا
رظن زا هيعطق ريغل دلاَد و رهاوظ یور زا هدا
هب، دنکب ادیپ نامگی اهئسم هب، تالاد ای و دنس
دنیوگی مذ هفسلف نیا

لوصا رد دادآ رابخا هب کسمت تیفیک دیاقع

دنیوگی م اهی ضعب هک ی بلطم نآ دیاش
دادآ رابخا هب دناوتی مذ دیاقع لوصا رد ناسنا»
هب؛ دشاب کلام و ساسا نیمه رب «دنک کسمت
رد ی لو؛ تسین ی عطق دادآ رابخا هکنیا تهج
هب تبسن ناسنا ی مازتلا هبنج، دیاقع لوصا
زا مازتلا نیا و تسا مزلا داعم و ادبم فراعم
دراد رارق ی یلابا هبترم رد، تیمها رظنه طقد

تیجد هئسم هب تبسن میهاوخب ام رگا
، میریگی م هالصافی لصا ثحبرزا ، مینک ثحبر رابخا
هدش ی تبحص هیضق نیا هب عجارً لابق دیای م مدای و
و؟ تسیچ رابخا تیجد رد کلامً لاصا هک دوب
در اوم ههمه رد دحاو قسند کی هب تیجد نیا ایآ
در و مل ک بسدر ب هکنیا ای تسا ی راجو ی راس
مء ای و تقاٹو هک روطن امه ، دنکی م ادیپ توافقت
ره ی ارب عومجملات یحنم؟ دنکی م ادیپ توافقت
دوخ هب ص تخم تقاٹو کی هب ی دروم و عوضوم
دیوگی م امش هب و دیای م ی سکی تقو¹ . میراد زاین
درک فداصتی نیشام هک مدید ، مدمای م هک ن لاا»
هب ، دیریذپی م ار والوق امش «! تشکار ی کی و
، فداصت هطساو هب فالت و فداصت هکنیا رطاخ
نم اما . تسین مهم ی لیخ و تسا ی داع هئسم کی

¹ . هقیلعت ، ۹۴ ص ، دیلقت و داهتجا هئاسر هب دوشد عوجر

تداهش هاگداد رد ایی: دیوگب امش هبر گال اثمب اب
 هدرم هدرک فداصتن لآا هکی صخش نیا هک هدی
 رذن کی نیا لوق نیمه فرصه امش ایآ، «تسا
 ،ماقم هکی تقو .تسین هک روطنیا ؟دینکی مافتکا
 هبر ار رذن کی تسارارق و تسا تداهش ماقم
 دنریگب هید وازا ای دننک مادعا امش تداهش هطساو
 ،دننک صاصقا ای دننک دد و دننک ریزعتار وای
 .دینکی من دامتعا رذن کی فرح هبر رگید امش
 نیا زارذن کی هکنیا رد تقاوا اب اجنیا رد تقاوا
 توافقت ،درک فداصت دعبد و دما ن ابایخ فرط
 دراد .

ار بلطم نیا مهاوخی من اجنیا رد نم هتبلا
 رارق مسم بلطم کی و هیرظن کی ناونعهبر
 هک منک ضرع ار بلطم نیا مهاوخی م هکلب ،مهدب
 ایآ ی نعید ؛دراد توافقت فلتخم دراوم رد تقاوا
 و هقف هبر صاصتخا طقف دحاو ربختیج هادا
 دوجو اب ای ،دراد یحراوج فیلاکت و لامعا
 و داعم و ادبم هبر طوبرم لئاسم ندوب ریظ
 هبر مازتلا لماش ،کذل اثما و دیحوت لئاسم
 رد ل اثمب ابنم ؟دوشی م مه دیاقع و هیها فراعم
 هتسشن ماسلا هیلع ماما تمدخرد یوار هکی یاج
 اب ،تسا ی صخش اب تبحصل احرد ماما و تسا
 هلحرم هچ رد یوار مینادی منام هکنیا هبر هجوت
 فرصه میناوتی من ،دراد رارق فراعم زایا
 ار واهلاک تسای بوخ مدآ هکی یوار تقاوا
 ،مینکی قلتی داقتعال صاکی ناونعهبر و میریذپ
 م ه اجنیا رد میلسلقع هک تسا دیعی لیخا لاصا و
 هبر طوبرم لئاسم رد .دهدب ام هبر یاهزاجا نینچ
 یایاضق نیرتتخس و دیحوت هئسم تلاکشم

فر صه، دنامی من آر د فوسلیف کی هکی دیحوت
 ش فر اعم و تسا هدر کل قذی نو کسلاثم هکی تیاور
 میوگب میناوتی من، تسا هقف نیمه دد رد طقف
 اند و تسا هتفگ واکتسا ی تیفیک نیمه هب هئسم
 هولاء؛ میرانگب نآ ربار نامی داقتعا ی اهاپا و
 سپ^۱. تسه و اتقاو رد مه ی یاهفر حه کنیا رب
 ی تیاور داعم و ادبم فر اعم رد هکر ادقم نیمه هب
 لباق دناوتی من، دنک ل قذ ماسلا هیلع اضرماما زا
 دشاب لوبق.

اینات. تسا کلام ی وار تیفرظ رادقم لاوا
 دناهدرک انعمهبل قذ هکلب، دناهدرکن ظلهبل قذ اهنیا
 و املاک هب روطچام، تسا هدرک انعمهبل قذ ی تقو
 :تفگی و درکی م ظلهبل قذ رگا؟ مینک دامتعا
 لباق «!تسا نیا ماسلا هیلع ماما ترابع نیع»
 و تام نم» تیاور لاثمباینم. دوب لوبق
 ظلهبل قذ^۲ «هیلهاج هتیم تام هنامز ماما فر عید م
 اندام و دراد دوجو اجنیا رد ی ظفر تاوت و تسا
 تفرعم داختا و تخانش هئسم رد، تیاور نیا رب
 هتشاد ثحب ی ارب ی لاجم میناوتی م الله فرعم و ماما
 ی دیحوت هئسم کیرد ی وار کی لاثم اما. میشاب
 ترصد و تسا هدرکل اوسد ماسلا هیلع ماما زا
 نآ اب لاصا هک دندهی م باوج و ا هب ی روط
 اجنیا رد؛ دزاسی من میراد تسد رد ام هکی فر اعم
 تبحد و اب صخش نآ مهف قبط رب ترصد
 لعد رد امش. دنافلتخم دارفا نوچ، تسا هدرک

^۱ ص، ی شاجنلا لاجر؛ ۳۸ ص، ی رناضغنیا، لاجر لاه دوشد عوجر
 ۵۶.

^۲ ۱۵۱ ص، ۲ ج، ی سانش ماما. ۴۰ ص، ۲ ج، نیدلا لامک
 نامدرم ندرم هب، دشاب هتخانشن ار دوخن نامز ماما و دریمب هکی سک»
 «تسا هتفر ایند زا ی لهاج

قداصد ماما ای ماسلا هیلع اضر ماما زا : دینک هاگن
 ار حبص زماند ارچ» : دینکی م ل اؤسد ماسلا هیلع
 هب» : دنیا مرفی م ترضد «؟ میناوخد دنلب دیاب
 او ه و ی شاب هدجد رد لاثم رگا هکنیا رطاخ
 اعقاو ایآ^۱ «! دنزد دگا وت هب ی سک ،تسا کیرات
 هب ی سک هک تسا نیا حبص زماند دنناوخد دنلب تلد
 هک تسا مولعم و تسیند هکنیا !؟ دنزد دگان اسنا
 صخش نآ مهف قبط رب ار هئسم نیا ترضد
 .تسا هومرف

هملاء موحرم هک ی اهیضق نیا اذل
 تسا ی قیقد هئسم رایسب دناه درک حرطم ی ئابطابط
 تخانش» دوخ لاصا هک تسا تیمها ل باقی لیخو
 ار ی وار لاصا ی نعید ؛تسا ی اهئسم «ی وار
 و تسیچش تامولعم رادقم و تسیک هک میسانش
^۲ .تسا ی ئیفرظ هچرد

رضاد و ی دل لاثم ؛میورن رود هار لاصا
 تروصد هب ،دندزی م فرد کی دلاو ترضد
 لااد !دشی م ریسفت تروصد هب و دندرکی م لقند
 «دوب نیا اقا روظنم» : دنتفگی م اهی ضعب هکنیا
 طقف !دشی م تروصد د رگید نآ ،دنامد رگید
 ؛دندومرف ار بلطم نیا اقا هک دنیوگی م ردقن یمه
 شوگن اسنا و دشاب هتشاد دوجو ی راوند رگا ی لو
 دناه تفگدی روظنیا ناشیا لاصا هک دنیبی م دهد
 هکنیا هصلاخ .تسیند ی روظنیا هنیمز لاصا ای
 دنراد ی دایز رایسب تلخدا اجنیا رد نئارق
 روهظ» : مدرکی م ضرع اهراب هکنیا

۱. فلاتخی ردقباد ، ۲۶۳ ص ، ۱ ج ، معنار شلالد
 ۲ ص ، ۱۴ ج ؛ ۲۶۲ ، ۱۲ ج ؛ ۱۴۱ ص ، ۸ ج ، نازیملا هب دوشد عوجر
 ۱۳۳.

روهظ» هکلب، تسینت یجدی ارب کلام «ی عوند
 ی م ش پید اجنیا رد ش اهدیاف؛ تسا مهم «ی صخش
 دود هدش ی روط رخاوانیا رد نم عضو اذلا دیآ
 تمدخ. متشادن دامتعا س کچیه فرح هب رگید هک
 ی فرح نینچ امش، اقا» : دنتفگی م و دندمای م اقا
 نیا هدنب اجک، اقا هن» : دندومرفی م ناشیا «؟ دیاهدز
 ناشیا، دنتفری م اهنآ هک دعب «!؟ م اهتفگ ار فرح
 اهتفگی بلاطم نینچکی لا صا هدنب» : دندومرفی م
 هکلب، دنشاب هتشاد ریصقت اهنیا هکنیا هن اما ! ما
 ۱ «. بتسا توافتن اشمهف

هائسم، هادا ض راعت ث حبرد هک تسا اجنیا
 ی مهم هائسم «طبض». دیای م ش پید «تیهقفا»
 هچ ی نعید؛ تسا تیهقفا، هائسم نیلوا ی لو؛ تسا
 ماما هب ی سک هچ، تسا رتلاب شمهف ی سک
 ماما زا ی سک هچ، تسا رتکیدز م لاسلا هیلع
 هچ، تسا هدرکی قلد رتشیب ار فرام م لاسلا هیلع
 ماما بلاطم فئارظ و تاینزج اب ی سک
 .تسا مهم هیضق نیا؟ دراد راک و رس م لاسلا هیلع
 و تیهقفا و ظفحت و طبض زا، تیهقفا هائسم
 رتلاب کذلک اثما و تیلدعا و تقادص و تقائو
 ماما دنادی م تسا رتشیب شمهف هک ی سک نآ .تسا
 هچ رد، تسا اهتفگ ار هائسم نیا هک م لاسلا هیلع
 ی م تبحص ی دارفا هچ اب و تسا هدوب ی اه نیمز
 ی نعید .تسا هدوبن ای هدوب هیقت ایآ و تسا هدرک
 دریگی م رظن رد ار دروم نآ هیدرف تایصوصخ
 روطنیا هتبلا . درانگی م رانک ار تیاور نآ ی تدو

1 عوجر، دحاو ربخ تیجد رد مرتحم فلوم ی انبم زا علاطا تهج
 ۱۰ ج، ی رصبن اوند؛ ۲ هقیلعت، ۹۴ ص، دیلقتو داهتجا هاسر هب دوش
 ۱۶۹ ص

میرانگب رانک ار تیاور کی ام رگا هک تسین
 مکنیا فرصه بنایاقاً ن لآا هچرگ؛ میاهدش دترم
 ادیبی لاکشا تیاور نیا زا ترابع ن لافر د لاثم
 دنراذگی م رانک ار تیاور تحار ی لیخ، دوشی م
 ام، رگید فرط زا! دنراذم هی کاب چیه لاصا و
 ی لیخ م هار جیحص تیاور ی تد در اوم ی ضعب رد
 تیاور نیا هک میوگی م و میرانگی م رانک تحار
 دوخ زا هک ی دعاوقن آهتبا! دزاسی مذام دعاوقاب
 ی گتخاس دعاوق هن، تسا هدیسر ام تسدهب همئا
 دناهد رک تسرد نایاقاً هک ی

و دما ن م شپد رنذ کی شپد زور هسود
 لوئسم بتفگ تااعلاطا همانزور زا ی بلطم
 نم و درادنی رکف تماقتسا، تااعلاطا همانزور
 دوشی م جرد همانزور نیا رد هک ی بلاطم رد
 بتفگ وا. ماهدید ی دایز فلاخل ئاسم

لایت سابع مان هب ی صخش همانزور نیا رد
 دیاب نر مکنیا: «تسا هتفگ و هتشون ی اهلانم
 نامز نآ رد، درید ثرا درم فصن هژ ادناهب
 ار نر هقنر هوش مکنیا رطاخه، دود تسرد
 اذلا و دود درم هدهع رب نر جراخم و دادی م
 «. درید ثرا درم فصن هژ ادناهب دیاب نر

لاثم!؟ دراد هقنر هب ی طبر هچ لاصا
 هک دراد ی کچو کر تخدن آ هب ی طبر هچ فرحنیا
 هب عجار لاماد!؟ دهدی منی ا هقنر وا هب ی سک چیه
 و دراد قرف ثرا اب هک هید!؟ دیوگی م هچ هید
 درادن هقنر هب ی طبر لاصا

نامز نآ رد ربمغیپ ایآ، رگید فرط زا
 نر رگا: «دیوگب هک تشاد فیرشتل لا لله اب ذوعن
 لزنم زا نورید هب مکنیا هن. دنک راک رهوش ی ارب
 ی غاب ای هعرزم رد نر لاثم هکلب، دنک راک و دورب

ثرا درم هژادناهب - دنک راک و دورب ، دراد درم هک
،دهدب ار شاهقنر هوشد و دنک راک رگا و دربی م
«!دربی م ثرا درم فصنه ژادناهب

ناتسزوخ ی حاوند نیمه رد دنیوگی م آقاقتا
لخاد درم لاصا هکتسا موسرم روطنیا ام دوزخ
نایلق و دنیشنی م هناخهوهقه رد ای دنیشنی م هناخ
هب ار ار قهقه باحستسا رگا تقون آ! دشکی م
رد مییوگب دیاب ، مینادب تجد ، ریغتم دع کلام
و تسا هدوب عاضوا نیمه مه ربمغیپ نامز
فیصنت هب مکد مه اجنیا رد ربمغیپ ، ل احنی ع رد
فیصنت هب مکد ربمغیپ هکی ل احر د ؛ دنناه درک
دندرک

ار اهفرد نیا اماعی ضعبی تقو لله دمحا
تسا هدش زاب هار و تسیند ی اهلسم رگید ، دننر ب
و دنکی م رکف مه راوگرزب رکفن شور ی اقا ن آ و
دنیکی م راک اهنز نامز نیا رد نوچ» : دیوگی م
نیا دیاب اعطق ، دنراد ل باغتسال زنم زانوریدرد و
و نر ثرا ی و است هب مکد و دوشب ضوع مکد
اهنیا ی ولج هکتسیند ی سکچیه ی نعید «!دوشب درم
رد ی تسینومک و ی اهدوت ره لله دمحا و !دریگب ار
فرصل املا تید ز اش اهنیزه هکی یاهه مانزور
نیا ، نم ناجاقاً بذ !دیامرفی م هضا فا دوشی م
نامه رد و درادنی گزات اهفرد و تافر خزم
هک «یروآوند» نیا !دنتفگی م مه هاشاضر نامز
هکتسا ی دنرچ ی اهفرد ی رسکی ، دنیوگی م
هدش ادیپس نوت و رسم لثمی برع کلام رد ل و ا
میراد ار اهنآ هذنامه تام و تسا هدیسر ام هب دعبو
!میروخی م

دوزخ زار تا کلام دیاب لئاسم نیا رد

ات میرواید تسدهب تبیلها دوزخا و تایاور
 یارب تایاور مقسو تحص، تاکلام نآ ساسار ب
 تایصوصخو دراوم دیابن نیچم ه. دوشن شور ام
 می ذخا هک ی ای دافتعا و ی فراعمل ناسم دورو
 نایدی اهنیمز هچرد هک دوشن شور ام یارب مینک
 بتسا هدش

هفسلف مدعزا حراشه فیرعت

دش ضرع اجنیا رد هک ی بلطم، تهجره هب
 میظنت و ققحت: زاتسا ترابع هفسلف هک تسا نیا
 ابی نعید، ناهر ب اب هیلع وه ام یلع ی تسه ملع مظن
 رابتعا و نظ ائیسو هب ی بلاطم رگا اذل. ی نیقی بلاطم
 ی تداید و نار دپزا دیلقت اباید دوشن شور ام یارب
 و تمکد نآ هب، دوشب صخشم ام یارب نیدهتجم
 ار بلاطم هک ی دهتجمل اثمبابنم. دنیوگی مذ هفسلف
 :دسیونیم شاهلارس رد هک تسا هدیمهف ی روط
 رفاک و دترم تسا دوجو تدحو هبل نأق هک ی سک»
 نیا هب و دینک دیلقت و ا زامش و «!تسا سجد و
 اهنیا. دنیوگی مذ تمکد نیا هب، دیوشب دندی اپه لئسم
 ،دناهتفگ حیحص مه رگا ای، دناهتفگ ناشدوخ یارب
 ترابع تمکد. دنیوگی مذ تمکد ار اهنیا هب مازتلا
 ار دوجو ملع مظن ناسنا» :هکنیا زاتسا
 «.دنک میظنت هیر شبلا تقاطلا بسحب هیلع وه ام یلع
 مه دنوخاً موحرم دوزخ هتبلا هک هفسلف دوشی م نیا
 هراشا بلطم نیمه هب هتیریثلاً هیادهلا حرش رد
 هفسلف یارب اجنآ رد ناشیا هک ی فیرعت. دراد
 اجنیا رد هک تسا ی فیرعت زارتهب دناه دروا
 هفسلف تیاغ هب طقف فیرعت نیا رد نوچ؛ دناه دروا
 تایصوصخ هب ش نمض رد هتبلا، تسا هدش هراشا
 ی لو، تسا هدش هراشا مه هفسلف ی موسر و ی دودح
 هکلب، تسا هدش هتفرگ رظن رد تیاغ رگید اجنآ رد

اجنأ رد ناشيا بتسا هدروآ ادعب ار تياغ
:دنيامرفي م

ر ه تقيقد هب ،ت عانصد نأ هطساو هب ن اسنا هك تسا (ي نفاي مء ايل مء) ي تعانصد
بسحب ،دوشي م نشور ش يارب وا تقيقد و دنكي م اديب علاطا هيلع وه امك ي دوجوم
1. هيرشبلأ هقأطا

ود رب تمكد نيا هك ديوگي م اجنأ رد دعب
ي لمء تمكد و ي رظن تمكد :تسا مسق
ءايشا تقيقد هب ن اسنا ي نعي ي رظن تمكد
هيلع وه ام ي لع (دوجوم و دوجو ملاء تقيقد)
ن هذ رد ق سذ نيا هينا هرب روص و دنكب اديب علاطا
هقأطا بسح ي لع ،دذنب ش قذ و دريگب رارق وا
هيرشبلأ

ن اسنا هك تسا نيا ي لمء تمكد اما
و ل اعفا و تاكلم ،روص نيا ش اقتنا س اسار ب
قلاخا و لاوحا و تاكلم هب ار دوخ هليزر رادر ك
تيفيك هب لاوا ي نعي .دذار گرب و دنكل و حتم هسند
بجوم هك ي تاكلم نأ ي نعي) هليزر قلاخا ن دودز
هب و ديايد نوريب تيدوبع ماقم زا ن اسنا دوشي م
؛دنكب اديب ل غوت و دوشب در او تينا و ن عرفت ماقم
ن تخادريپ و هنيك و توهش و سد و ل خبل يبقزا
قلاخا هب اهنا ل دبت و ي نيز گياجو (س اناب ويء هب
هب ادعب .دسانش ب ار اهنا و دنكب اديب مء هسند
ن در بن يذرا و ن دودز هؤخذ رب علاطا هطساو
دنك عفد ش دوخ زا ار هئيس و هليزر تاكلم ،اهنا
دياير ب اهنا حلاصا ددص رد و دنك در و

ود و ن فود و تعنص ود اجنيا رد نيار بانب
:دراد دوجو مء

1: 6 ص ،هيريثلا اقيادها حرش
ي ف دوجولا هيلع ام هئيفيك اهب دافتسي هيرظن هعانصد هكحلا نأ مء اعاف»
تاكلملا وانتقا و تايرظنا باستكا ثيد م بجاولا هيلع ام و هسند
دعتسيف دوجوملا مءعلا ايهاضم لاوقعم املاء ريصد و س فنلا ل مكنستلا
«هيرشبلأ هقأطا بسحب كلذ و ،ليوصقلا دءاعسلا كلذب

قیاقده به مکنیا زاتسا ترابع لوا مدع
 مدع نیا .مینک ادیپ مدع هیلع وهامک تادوجوم
 رایتخا رد نأل یصحت و تسین ناسنا به طوبرم
 ناسنا رایتخا رد تادوجوم نوچ ،تسین ناسنا
 .تسین ناسنا هدارا به اهنا ندرک ادیپ میظنت و دنتسین
 ،تسا هئسم زای ناآه بنجل فکتم هک مود مدع
 مدع نأل هطساو به ناسنا سفن مکنیا زاتسا ترابع
 ،دسر بش دوزخ لامکن آه و دنک ادیپ لامکتسا ،لوا
 ادیپ یر هو جل دبت و لوحت و ی نادجو دوهش ی نعید
 هک ی تمکد و مدع هطساو به سفن نیا ادتبا ی نعید .دنک
 ،هیلع وهام ی لع دوجو ملع میظنت زاتسا ترابع
 ی تقو ادعب .دوشب لوحتم و ددرگرب و دوشب ل ماک
 و درک ادیپ علاطا دوجو ملع تقیقده به ناسنا
 رد ،دیدار دوزخ ی گراچیب تدش و ناصقند و فعض
 ل لخد و ص ئاقندن در بنید زاتسا و تیلعف به بن دیسر ماقم
 ض ایف ادبمن آ و دوجو اب جاو دوجو نآ به بن دیسر و
 .دیایرب اهی تسه همه ش خبی تسه و لعلاطه نآ و
 ی لمع تمکد و قلاخا مدع ،مود مدع نیا به
 .دنیوگی م

ی ملع زاتسا ترابع ی لمع تمکد سپ
 و ی ناسفند لئاذر رب ،مدع نأل هطساو به ناسنا هک
 ادیپ علاطا ش دوزخ ی رادرک و ی لعفا و ی قلاخا
 نیا ندر بنید زاتسا و ن دودز ددصرد و دنکی م
 ی م و دیای مرب دنسپان لعفا و رادرک و تاکلم
 نیا لیصحت .دنک نیز گیاج هئسد قلاخا اب دناوت
 نیا نوچ ؛تسا ناسنا رایتخا رد رگید مود مدع
 ناسنا هک ی تادوجو لیصحت زاتسا ترابع مدع
 نآ ات دنک لیصحت دوزخ ی ار بار اهنا ده اوخی م
 رارق تئاند هلمرم رد هک ی اهثیبخ تادوجو
 ات دندهد تادوجو نیا به ار ناشدوخ ی اج ،دندر اد

قلاخا و دوشب دوجوم، ی ناحور دوجو هب ناسنا
دنکل یصحتار هاضافات اکلم و

هلسلسه ب عجار ل و ا ثحب، رگید ترابع هب
بجاو و ملاء همه ی تسه و تیلولعم و تیلاء
نأ هب عجار مود ثحب و، تسا دوجولا
هطساو هب ناسنا هک تسای مولع و تایصوصخ
هب و نییناحور قلاخا هب ارش دوخ دناوتی م اهنا
دنکل دبتم الله قلاخا

ناسنال اعفا و رادرک ابی لمع تمکد سپ
لقع و رکف ابی رظن تمکدی لو، دراد راک و رس
و تمکد ملاء نامه نیا. دراد راک و رس ناسنا
مظن میظنت هب ملاء زاتسا ترابع هک تسای اهفسلف
1. بهیر شبلأ تقاطلا بسدی لع هیلع وهام ی لعی تسه

لامکتسا ردی رظن تمکد ریثات مدع سفن

رد هک ی اهلسم، مدرک ضرع هک روطنامه
نارگیدی اربمه و دنو خأ موحرمی اربمه اجنیا
اجنیا رد هک ی رگید دارفا و ی راوزبس موحرملثم
:تسا نیا، تسا هدش طلخ دنراد هیشاد و هقیلعت
دهاوخذ لامکتسا بجوم ی رظن تمکد تقوچییه
ی رگیدی داو و بابرد لاصا سفن لامکتسا و دوب
یسکچییه و درادنی راک روص و شاقتنا اب و تسا
رد ناشیا مکنیا اذل. دسری مذل لامکتسا هب ناهر ب اب
تسای ناسنا سفن لامکتسا هفسلف» :دناه دومرف اجنیا
، «اهیلعی هامی لع تادوجوم قیاقد تفرعم هب
هن، تسا حیحصی نادجو و ی دوهشتمکد ماقم رد
رایسب ترابع، ترابع نیا. ی رظن تمکد ماقم رد
تیاکدی نادجو و ی دوهش نافر عزا و تسای بوخ

1. ۷ ص، تقیر یثلاً قیادهلا حرش

ش دودخ دوجو رد ار ملاء میظنتن آن اسنا هک دنکی م
دنگ س اسحا

أقیقت اهدوجوب مکحا و «: ترابع نیا اما
تمکد هب عجار «دیلقتا و نّظلاب آنخا لا، نیهار بلاب
درادن یراک دوهش و نافر ع اب و تسایرظن
هکلب، دسانشی من ناهر ب اب ار ادخ تقوچیه فراع
ترابع. دسری م ادخ هب ن ادجو و دوهش اب هشیمه
نخا ماقم رد «دیلقتا و نّظلاب آنخا لا، نیهار بلاب»
هینا هرب تامدقم س اسار ب ی تسه تقیقد مظن میظنت
دیلقتا و نظ س اسار ب هن، تسایر

ود نیا نید ی ناچلخ و دیدرت ام نیار باند
نیا دنوخا مو حرم نوچ؛ مینکی م س اسحا ترابع
تفرعم هطساو هب س فنل امکتسا هب طوبرم هک ار
تسایر هدرک طلخ یرظن تمکد اب، تسایر دوهش و
دناه دومید تیفیک نیمه هب ار هار مه هیقب و
یرظن تمکد رب فقوتم ی لمع تمکد: ذیملت
، دشاب هتشادن یرظن تمکد ی سک ات نوچ؛ تسایر
تسیچ نم فقوم دیوگب دناوتی من

و دنراد توافد رگیدمه اب اهنیا: داتسا
یرظن تمکد رد اهی ضعب. دیایم ادعب ش ثحب
اما؛ دنرادن ی لمع تمکد لاصا و دنتسه یوق
رد ی لو تسایر بوخ ناشی لمع تمکد اهی ضعب
لثم، دنتسه فیعض ی لیخ یربک و یرغصن دیچ
ی م و تسایر بوخ ی لیخ ناشتسایس هک اهی ضعب
تپیرت بوخ و دننگ هرادا بوخ ار لز نم دناوت
هائسم کیرگا و دنمهی من ار تایلک ی لو، دننگ
کیات و دننامی من آرد، ی سرپد اهنآ زا ی ضایر
نیا! دندهد ار امش ب اوج دناوتی من مهر گید لاس
لئاسم هب اهنیا لقع و رکف هک تسایر نیا رطاخه

هېډی نعی، دراد هجوتی لکل ناسم زا رتشیی نژی و ل اعفا هې طوبرم هک دراد هجوتی بلاطم نآ نیا. یلمع تمکد دوشی م نیا. تساتاکلم. مدرک ضرعاً ادار طتسا هک دوبی اهلئسم.

زا تساترابعی ل معت مکدی لکروطه
ات، ناسنا ی قلاخا دسافم و ل نادر هې ماع و علاطا
میراد ماع املاًثم. دیایبرب اهنا عفر ددرد ادعب
، میتسه تو هشد ی اراد ، میتسه بضغی اراد هک
ار مدرم ن دید مشچ ، میتسه هنیک و دقد ی اراد
، میرادن ار نامدوخ زا رتلاب ن دید مشچ ، میرادن
تسا هدرکی فظلا و ا هې ادخ هکی سک ن دید مشچ
ی دبو مینک تبیغ دهاوخی م نامد هشیمه ، میرادن
: مییارب اهنا عفر ددرد دیاب انلا ؛ مییوگبار مدرم
بویء نء هسفنل هبیب لالعش عرملاب ی فک»
۱ «س انلا

ات دینادب ار نیقیدص ناهر ب امش ت سید مز لا
نیا همه! دینک عفر ن اتدوخ زا ار ل نادر دیناوتب
ی تد هکی سک ن آزا ، دنوشی م کلاس هکی دارفا
ن آت درادن داوسد لاصا و دنک عاضما دناوتی مذ
یلمع تمکد ماقم رد همه ، تسا رتلاب هکی سک
هئیس قلاخا ن در ب نید زا هطساو هې نعی ؛ دنتسه
هې ن ییناحور قلاخا و هنس قلاخا ی نیز گیاج و
قلاخاب او قلخت» هطساو هې و هئیس قلاخا ی اج
ی ار ب الله قلاخا هې قلخت رانآ و هجیتن آ^۲ ، «الله
فشک زا تساترابع هک دوشی م لصاد ناسنا

۱: همجرت ۲۸۲ ص ، لوقعا فحت

و وجوت سج زا و دشاب ن تشیوخ هې لوغشم هک سب نیمه ار ی مدآ»
(ققم) «دنک زیهرپ مدرم راکزا ن دروآرد رس

۲ ۵۸، ج ، راونلا راجب ؛ ۵۸، ص ۷، ج ، (یزارلا ریسفت) بیغلا حیتافم
۲۸۷، ص ، هتونکما تاملکلا ؛ ۱۲۹ ص

أَيْلَامَج و هَيْلَا ج تَا فِص رُو هِظ و اَهْبَا ج
رَا كْدُرُو رِپ

و تَا دَا عِصْلَا ع مَاج بَا تَك لِثْم ي لَمْع ت مَك
أَمْدَقْم و تَسَا ن يِّقَار ن ي مَوْ حَرْم ة دَا عِصْلَا جَا ر ع م
مَلَا ع ه ب تَائِد مَلَا ع زَا س فَن ل دَب ت و دَوْ هِش
تَسَا ن آ رِيْغَت و تِيْ نَا حُور

طَقْف و تَسِيْذ رُو طُن يَا ي رِظ ن ت مَك ا مَا
ي دَوْ جُوم و دَوْ جُور ه تَقِيْق د ن دِنَا سَا نِش د د ص ر د
ه چ زَا كَلْم ه ك دِنَا سَا نِش ب لَا ث م ؛ تَسَا ه ي ل ع و ه ا م ك
؟ ه ز ا ي ت سَا ي س د ؟ ه ز ا ي ت سَا ه د ا م ، ت سَا ي س ن ج
ه چ ر د د ر ج ت ر ا د ق م ر ظ ن زَا ؟ ه ز ا ي ت سَا د ر ج م
ت ر و ص ك ل م ا ي ا ؟ د ر ا د ر ا ر ق د ر ج ت زَا ي ا ل ح ر م
ن ا ت ت م د خ ؟ ت سَا ت ر و ص زَا ر ت ي و ق ش د ر ج ت ا ي د ر ا د
أ ل ح ر م ؛ ت سَا ت و ا ف ت م د ر ج ت ل ح ا ر م ه ك م د ر ك ض ر ع
، ن آ ق و ف ا م و ت سَا ل ف سَا ل ا ث م أ ل ح ر م ، د ر ج ت ل و ا
و ت سَا ض ح م ت ي ت ر و ص ، ن آ زَا د ع ب و ت سَا خ ز ر ب
و ، ت ر و ص ن آ و ا ن ع م ن ي د ت سَا ي م ا ه ب ا ، ن آ زَا د ع ب
ط ق ف ن آ زَا د ع ب و د ن ا م ي م ا ه ن ت ي ا ن ع م ط ق ف ن آ زَا د ع ب
ه ك ت سَا ي د ر ج ت ل ح ا ر م ن ي ا . د ن ا م ي م ض ح م ر و ن
و ت و ق و ت د ش ه چ ر ه و د و ش ي م ا د ي پ ن ا س ن ا ي ا ر ب
د ر ج ت أ ل ح ر م ، د و ش ب ر ت ي و ق د و ج و ت ي و ل و ا و ت ي ل و ا
د و ب د ه ا و خ ر ت ي و ق م ه

ا ج ك ه ب ا م ا ، م ي د ي م ه ف ا ر ب ل ا ط م ن ي ا ا م ل ا ا د
و ث ح ب و د ن ا ه د م ا ه ف س ل ا ف و ا م ك د ه م ه ن ي ا ؟ م ي د ي س ر
م ي ن ي ب ي م م ي ن ك ي م ه ا ك ن ي ت ق و ي ل و ، د ن ا ه د ر ك ق ي ق ح ت
ه ت ب ل ا ؟ د ش ه چ س پ . د ن ت س ه ه ا ر ل و ا ز و ن ه ا ه ن ي ا ه ك
، د ن ه د ي م ت ك ر ح ا ر ن ا س ن ا و د ن و ش ي م ي ع ا د ا ه ن ي ا
د ن ت س ي ن ل ا م ك ت سَا ب جُوم ه ج و چ ي ه ه ب ا م ا

زَا ي ك ي ه ك م ي د ي م ي ل و م ر ب ي م ن م سَا ن م
ر د ي ف س ل ف ل ن ا س م ر د ق م ع ت ر ظ ن ه ط ق ن زَا ه ك ي د ا ر فَا

رد ، دراد رارق رصع نیا رد نیصخاشد هبتر
 مکنیا رطاخه ؛تسا هدنام لئاسم نیرتی هیدب
 ،تسا قلاخا ن دودز هب ملع هک یلمع تمکد
 واکتسا هدشده جوتم و هدشده تیبتد وار د زونه
 لاویه و دادعتسا هلمر مرد و تسا صقاز زونه هک
 و دنک ادیپ عیلاطی لئاسم هب دناوتی مذ ،دراد رارق
 زا ،تیلعف هبنج هک دوشب دراو و دزروب ل اغتشا
 لئاسم نیا رد دور و تابجاو بجوآ و مزاول مزلا
 ،دناهشده فقوم یلمع تمکد رد نوچاهنیا .تسا
 هک دندادی مذ و دنمهفی مذ ار هئسم نیا زونه
 و یذلاو لئاسم و یعامتجا لئاسم هب نتخادرپ
 سوفذ و عامد و ضار عا هب طوبرم هک ی لئاسم
 ی م ی رشده تقاطق وفام ی تیلباق و دادعتسا ،تسا
 ی تد !دنوشی م راتفرگ و دنوری م اذل ؛دهاوخ
 نیا اما ،دناهشده باتک م ه قلاخا ملع هب عجار
 ناج هب ی تقو و تسا هتسشنده ناشناج هب بلطم
 رطاخه هئسم نیا .تسا انعمه بل قن طقف ،دنیشنده
 طقف باتک نیا ن تشوند رد هک تسا تهج نیا
 ی م ه دوسم ار تا ضییم و ،هضییم ار تا دوسم
 دندک

هب ،میمهفی م اجنیا رد هک ی تمکد ی انعم نیا
 ناسنلا اقر و رید تمکلا» :دنیامرفی م ترابع کی
 هب و «ئی نیعلا م لاعلا) اهباشم (ایهاضم ایلقع املاء
 و «الاب هبشتلا تمکلا» :دنیامرفی م رگید ترابع
 .تسا هدشده تفگ م ه ی رگید فاتخم ی اهترابع هب

تفرعم و میظنت» ار یرظن تمکد ام رگا
 ترابع نیا ،مینادب «اهیلعی ه امک اهتقیقج روما
 ن هذ رد هیملع روص هب ی تسه ملع میظنت :زا تسا
 رد هچنآ رگا ی نعید ؛ی جراخه تا ئیعت قفورب ناسنا

اهنیفیکب لوصف و عاونا و سانجا زا ملاء
 روص ناونعهب، دراد دوجو اهیلعی هامی لع
 دوشی م هلا اب بشتنا نیا، ددنبش قذ ن هذ رد هیملع
 فارشا ن ازو ربی اهیملع روصی نعیه هلا اب بشتنا
 تئشذو عایشا نیا ی دوجو هب نجر بر اگدرورپ دوجو
 دوجو میکد کیرد، راگدرورپ دوجو زا عایشا نیا
 هتسبش قذ و ان هذ رد ی اهیملع روصی نعیه؛ دراد
 هینیع روص ناونعهب راگدرورپ دوجو رد هک تسا
 اهر و صب و اهنیعتب و اهنیعب و یروضد مء و
 هتبلا. تسا هلا هب بشتتم و اسپ، دراد روضد هینیعلا
 ره میوگب میناوتی منی نعیه، هیرشبا هقاطلا ی لع
 ناکما هکنیا هذ، دسرب هلحرم نیا هب دناوتی م ی سک
 دناه دیسرن ل احب ات هکلب، دسرب درادن

رد «هیرشبا هقاطلا ی لع» دیه ذخا دقت تمکد مء فیرعت

مدرک ضرع ناتمذد هک روظن نامه هتبلا
 هب طوبرم مینیبی م امکد رد هک ی تاهابتشا همهنیا
 تسا تامدقم بیترت زال اکشا هکلب، تسینت تمکد
 هابتشا راچد هجیتت هب ل صوم تامدقم رد اهنییا و
 هداقتسا تایهیدب و تایلوا زا دیاب لاثم؛ دناه دشد
 هک تسا نکم اسبهچ و دناه درکن ی لو، دندرکی م
 نیهار ب نیا رد رعش و هباطخ و سدد و نیمخت
 هک هجیتت نیاربانب، دشاب هدرک ادیپ ی رست و ل خدت
 دوری م ی رگید هار هب، تسا تامدقم س خا عبات
 تسینت تمکد هب طوبرم و تسا میکد هب طوبرم نیا
 تمکد نیا اب و دیایب ی رگید میکد تسا نکم و
 تسا میکد رد قرفی نعیه. دسرب ی عقاو هجیتت کی هب
 و ل اکشا و درادن تمکد هب ی طبر هلسم نیا و
 تقیقندن یع تمکد هکلب، تسینت تمکد رد ی هابتشا
 هکی روظن نامه؛ تسا ق لطم تقیقند اب ی واسم و

ملاء لک ر ب روما میظنتت» : دنیا مرفی م دنو خا مو حرم
ی عقاو می کد نی بی ی قرف اذل «. بهیلع وهام ای لع ی تسه
میتشاذگی مذت مکد و

رارقی قلذ و ی لولعم ماقم رد ام نوچ اما
ی تسه ملاء تقیق و تیعقاو به ن دیسر اذل ، میراد
ی ارب ، بهیلع وهامک ن آ کاردا و دوجو تقیق و
آبیرقت ، تسا دّیقم تّیدوجوم دویقه بهش دوخه کی سک
م ه ی جاد مو حرم هک روطنامه ؛ تسا ل احم
: دنیا مرفی م

ایاغی فیهنک و *** ءایشلاا فَرعاً نِم هُموهفم
ءافخا^۱

رد اذل . تسا ءافخ ملاء رد دوجو هنک ی نعید
به ار نامدوخ میناوتی م ام هک مدرک ضرع اجنیا
نیا هتبل . مینک کیدز ن دوجو تیعقاو و تقیق ن آ
نیا به ن یهار ب هلیسو به ، مدرک ضرع هک ی بلطم
میدیسر هجیتن

ضرع هک ار ی بلطم نیا لاثمبابنم
تسا تروصد هبترم ، درجت هبترم نیلوا « : مدرک
و تسا انعم و تروصد نیب هبترم ، ن آ زا دعب و
هبترم ، ن آ زا دعب و تسا انعم هبترم ، ن آ زا دعب
رد امش «. درادن دوجو م ه انعم ی تد هک تسای
نینچ ابی اهیضق نینچ ی باتک چیه و ی یاج چیه
هوحنه چه به ار شرکفن اسنا سپ . دینیبی مذی بیترت
ن ارگید ؟ دسر ب هجیتن ن آ به دناوتب ات دنک میظنت ی ا
هدرک ل قذ ن اشمهف بسدی لع ار ی رگید بتارم
دوهش به طوبرم ، تسه ی اهلسم اجنیا رد رگا . دنا
ات تسا هدش هلیسو ن ارگید دوهش ی نعید ؛ دوشی م

۱. ۵۹ ص ۲، ج ، تموظنملا حرش

دوخته کنیا اما؛ دنروایدن اهر ب، ساسا ن آ ر ب امکد
ی دنبه تسد نیا ه ب ار ن اسنا، هیهیدب و هیلوا بلاطم
تسا دیعب ی لیخ، دناسر ب

ی لع «ای» ی ناسنلا ع سو ب «ت رابع ن اشیا اذل
هک دناه دروا ب اب نیا زا ار «تیر شبل ا تقاطلا بسد
رد ه شیمه هک ی سک ده دی مند هزاجا ی ناسنا تقاط
، دراد رارق لطم دوجو ماقم نودام و تیلو لعم ماقم
فشک اجنآ رد ه کنیا رگم، دسر ب ی تسه تقیقندن آ ه ب
دیاید ش یپ ک لذل اثما و باجد

ش دوخته ی قیقندن ی انعم ه ب ار تمکد ام رگا
«تیر شبل ا تقاطلا بسد ی لع» رگید، میریگد
و فاشکنا ماقم رگید اجنیا نوچ، دوشی م هتشار ب
بسد ی لع «ی رظن تمکد رد ی نعید؛ تسا دوهش
ی لمع تمکد رد اما، دوشی م تحب» «تیر شبل ا تقاطلا
تقاطلا بسد ی لع» رگید ی نادجو و ی دوهش و
تقیقندن ه ب ن دیسر اعقاو نوچ، دراد انعم «تیر شبل ا
تسیند ای تسه اهیلعی ه ام ی لع ای، ی تسه
و تسا تیعقاو بخ، تسه اهیلعی ه ام ی لع رگا
و میرادرب ار اهیلعی ه ام ی لع دیاب ام، تسیند رگا
، دوشی م تسرد «تیر شبل ا تقاطلا بسد ی لع» دعب
ءامسات ایلجت رظنه طقندن اسنا تسا ن کم ی نعید
ار دوجو بتارم زا ی بتارم، راگدرورپ تافصد و
ار ن آ تقیقندن تسیند مزلا ی لو دنک کاردا
بسد ی لع «دوشی م نیا دنک ساسدا هیلع وه امک
ش آ ی هدب لوپ ه چره» :تفگ «تیر شبل ا تقاطلا
تمحز هک یرادقم ره هب یعنی¹ «! ی روخی م
نامه ه ب، دوشب باجد فشک امش ی ارب و ی شکب
هرچ ی تسه ملاء تقیقندن زامش ی ارب رادقم

1. ۱۹۱۹ ص ۴، ج ۴، ادخهه، مکد و ل اثما

دیناوتی مامش و تسا ہدرک ہولج تقیقندن آ
 ی لو ؛تسا ہدش ہضافا یفلتخم قیاقد ہک دیوگب
 ی تد ،دسرب قیاقندن آ مہ ہب یسکر ہتسین مزلا
 ہک مینادبام ی تقو نوچ .دسری منم ہرکا ربمغیب
 ی دد اجنآ رد و تسا قلاطا ماقم راگدرورپ ماقم
 مہ راگدرورپ ی دوجو تااضافا سپ ،تسین
 مہ ربمغیب دوخ ،دشی ہانتی لا ی تقو .تسا ی ہانتی لا
 ہچ ؛دیسر دہاوخذت قوچ چہ و تسا ہدیسر نل احب ات
 ل ادر د اماناد ربمغیب فرض ی نعید .ہیقب ہب دسرب
 و ،تسا راگدرورپ ی دوجو تااضافا زان دشرپ
 زا دعب و تمایقہ ات مہ راگدرورپ ی دوجو تااضافا
 ی فقی دد ی ہانتی لام ی لا درنگب ہچرہ ،تمایقہ
 دوشی م نیا .درادن «علی حسب الطاقۃ البشریۃ» .

ی دوجو فرض ساسار بار تقیقندن آ یسکرہ ی نعید
 ی ضرع ریسرظنہ طقنزا ،دایز ہنو مک ہن ،ش دوخ
 دنکی م کارداش عسو بسدربو

ہچب ،تسا اولد گید کی اجنیا رد الاثم
 امش و دروخی م اولد نیا زا ی کبلعن کی ہز ادناہب
 اولد ہچب ہکنیاہن ؛دیروخی م باقشب کی ہز ادناہب
 مہ و تسا ہدروخ اولد ہچب مہ کلک ،دشاب ہدروخ
 ی لء ناسنا ہک درادن انعم سپ .دیاہدروخ اولد امش
 تفرعم عی شد کی تقیقندن ہب ہیرشبلا تقاطلا بسد
 ن آ تقیقندن ہب ناسنا ای نوچ ؛دنک ادیب
 نیا ای الاثم ،دسری منم ای دسری م اہیلعی ہام ی لء
 درادن انعم اما ؛دروخی منم ای دروخی م ار اولد
 !تسا ہدروخ مہ و تسا ہدروخ مہ ہک مپیوگب
 اہترابع نیا رد ہک ی تابار طضا نیا سپ
 تمکد و ی دوشہد تمکدنید تلخر طاخہب ،تسا
 .تسین مہ ی مہم ائسم و تسا یرظن

تمکد فیرعت رد «هللاب بشتلا» ی انعم ی لمع

؛ دش نایب یرظن تمکد رد «هللاب بشتلا»
بشتن آهک میراد مه رگید «هللاب بشتلا» کی اما
ناسنا مکنیا زاتسا ترابع و تسانی قیقد
نیع نآ دوخ، دوهش و هیکزت و لمع عطساو به
ورمع نامه و دوشی م دیز نامه؛ دوشی می جراخ
دیز ل خاد ی نعید، دوشی م رجب نامه و دوشی م
دروآی م ش دوخ ل خاد و دریگی م ار دیز و دوری م
ش عبار مضه زا و دنکی م مضه و جوزم ار نآ و
؟تسا اجک دیز: دنیوگب رگا ی نعید. دنارنگی م مه
اجنآ هک دیز: دنیوگی م. تسانی م رد دیز: دیوگی م
تسانی دوجو طقف نآ، اقا هن: دیوگی م! تسانی هتسشن
م. متسه ن می عقاو دیز ن کیلو، تسانی هتسشن هک

وا ی لو، دنکی م فرصت ش دوخ رد اذل
!درادن و اب یراکیچه مکنیا اب، دوشی م لعفم
ش رسر بر جا ابو دور بو و غار ستسین زاینی نعید
کی اما، دنکی م هدارا ش دوخ دوجو رد مکل، دنزب
در دتسانی میز هرک فرطن آرد هک وارسد هعد
!دریگی م

عانف ماقم بتارم و تقیقد

ماقم به دنناوتی م هم» : دیدومرف اابق: ذیملت
ربمغیپ ریغ و ربمغیپ نیب ی قرف و دنسرب تیدحا
هک نآ قوفام هلمحرم به دنناوتی م ذی دحا اما؛ تسین
هسره تیاغی نعید «. دوشب دراو، تسانی عامع ماقم
مینادب تیدحا ار عانف هلمحرم

عانف ماقم نامه عامع ماقم، ریخن: داتسا
عانف. دنسرب عانف ماقم به دنناوتی م هم و تسانی
ماقم تیدحا عانف نوچ؛ تسانی تیدحا قوفامی تاذ
هلصاف و قرف تاذ و مسا نیب زونه و تسانی مسا

تسا.

ماقم :مدوب هدرك ميسقت روطنيا لابق نم
ماقم ،ن آ زا دعب و تاذ ماقم ،تفصد ماقم ،لعف
ي نعي تاذ ؛دراد توافقت تاذ اب تينا ماقم .تينا
مسا.

تاذ دياب لوا ،ام ريرقت ن آ قبط رب هتبلا
ي ناف تاذ ات ي نعي ؛دوش ي ناف مسا ات دوش ي ناف
ي مذايپ مه مسا و تفصد و لعف رد عائف ،دوش
ي نعي ؛تسا ي رهاظ نيا و تسا ي نطاب ن آ .دوش
اديپ رهاظ رد شرثا دعب ،دوشي م ي ناف نطاب لوا
تسا هشد هتفگل احب ات هچنآ فالاخ رب ؛دوشي م
لاعف و تسا رتن اسآ موق قيرط اما
:ميوگي م ن آ بسد رب

ي م ادپ ل عف رد عائف كللس :لوا لهلحرم
ملاء رد لعف كي طقف هك دنكي م كاردا ي نعي ،دنك
تسا مكاح ي تسه

،دنكي م ادپ تفصد رد عائف :مود لهلحرم
نيا هك - فاصوا مامت هك دنكي م كاردا ي نعي
دحاو فصو - تسا فاصوا ي ارب لولعم ،لعف
تردق ،تردق و تسا دحاو ملاء ،ملاء ي نعي ؛دنتسه
تسا دحاو

ي مربي يوليک دصيد ل تراھ رفذ كي لاثم
ي لو ،درادي مربي يوليک ود رگيد رفذ كي و دراد
كي و ،دوشي م ماجنا دراد هك تسا لعف كي همه
،تردق كي نيا اهنتم ؛تسا تردق كي و تفصد
ي كي وزارت هك ،وزارت هفکلثم .دراد روھظ ود
ود وزارت نيا اهنتم ؛ميرادن وزارت اتود و تسا
ي م نيگنسد ش اهفک نيا تاقوا ي هاگ هك دراد هفک
ايا .دوشي م نيگنسد ش اهفک ن آ تاقوا ي هاگ و دوش

اجنیا رد وزارت اتود هک دییوگب دیناوتی م امش
 یهاگ هک تسا وزارت کی ، ریخنه ؟ دراد دوجو
 نآ و دوری م نییاد و دوشی م نیگنس فرطنیا
 می نیگنس فرطن آ یهاگ و ، دیآی م لآاب فرط
 کی اجنیا رد سپ . دیآی م لآاب فرطنیا و دوش
 کی ؛ دراد روهظ ودی لو ، دراد دوجو وزارت
 نییاد ار فرطنیا امش هک تسا وحننیا بهر روهظ
 نیا رگید روهظ و ، دینیبی م لآاب ار فرطن آ و
 می لآاب ار فرطنیا و نییاد ار فرطن آ هک تسا
 . ی تافص ءانف ایی تافص دیحوتی نعینیا . دینیب

هلحرم نیا . بتسا مسا رد ءانف : موسهلحرم
 هک یسوفن نآ ی نعید مسا . بتسا قیقدرایسب
 ؛ دندی م ناشن ار یسکره ی دوجو تا صخشت
 نآ ورمع و دندی م ماجنا ار لمع نیا دیز لاثم
 نیا هکنیا رطاخه بامش و ، دندی م ماجنا ار لمع
 ی کی مه اب اتود نیا و تسا ورمع نآ و تسا دیز
 و دندی م ماجنا ار راک نیا دیز دییوگی م ، دنتسین
 مسا کی ام ی نعید . دندی م ماجنا ار راک نآ ورمع
 زا تسا ترابع هک میتشاذگ دوجو نیا یارب
 تفص ، روهظ نآ زا و ، «قلاطا وحنه روهظ»
 می دوجو بهر لعف ، تفص نآ زا و دیآی م دوجو بهر
 . دینیبی می کی ار تاروهظ نآ همه کلاس . دیآ

: مییوگی م روطنیا راگدروپ دروم رد ام
 هس نیا زا و دنتسه وا ءامسا رداق و سی حد و لماع
 و تینامحر ، دیآی م دوجو بهر هیلامج تافص ، مسا
 می دوجو بهر هتاما و قلخ ، دیآی م دوجو بهر تیمیجر
 هک دنیآی م دوجو بهر ی تافص ، رداق مسا زا و دیآ
 می مسق ود رداق مسا نوچ ؛ دنراد تیرهق هبنج
 مسا زا . ل لاج رب تردق و لامجر رب تردق : دوش

و تيماء هُنَج هك دنياي م دوجوبه بي تافص ،ملاء
أشتم هك راگدرو رپي د مسا زا .دنراد ي درجت
دنياي م دوجوبه بي تافص ،تسا رگيد مسا ود ي ارب
ار عامسا نيا هم هك لاس .دنراد تايد هُنَج هك
ي لو ؛تسا مسا رد ءائف ،محر م نيا .دنيبي م ي كي
تسا ه دنام ي قاب تاذ ءلحر م زونه

،م اقم نيا و تسا تاذ ءائف :م راهچ ءلحر م
رد لاو ؛دسري مدن آبه بي سك و تسا ي فذا م اقم
ءائف ن اربمغيپ زا ي رايست تسا ن كمم مسا ءلحر م
ي طبر هُنَج نامه تاذ .دنشاب هدر ك اديپ مسا رد
،ي طبر هُنَج ن آروهظ هك ،تسا قلخ و قد نيد
ار دلاخ و ركب و ورمع و ديز امش هك تسا نيا
.دنيبي م

مرحلة تعين ذات كه به آن مقام انيت و تعين
و تشخص مي گویند، مقامی است كه هر کسی
نمی تواند در آن فانی شود و آنهایی هم كه فانی
می شوند، فعلاً سفر اولشان تمام شده است و حالا
بايد دید كه سه سفر ديگر را چه می کنند. اين
می شود «مقام عماء». مقام عماء، مقام احدیت
نیست، بلکه مقام «هوهویت» و «هو» است. البته
«هو» هم غلط است، چون «هو» اشاره است و
در آنجا اصلاً اشاره معنا ندارد. ما به چه کسی
می خواهیم اشاره کنیم؟ ما حتی نمی توانیم به
خودمان اشاره کنیم! بله، می توانیم به اعضايمان
اشاره کنیم، ولی هیچ وقت نمی توانیم به خودمان
اشاره کنیم. آنجا خود خدا هم نمی تواند به خودش
اشاره کند؛ یعنی خدا همه کار می تواند انجام بدهد،
ولی این یک کار را نمی تواند انجام بدهد.

روص طقف هك تسيد نيا تينيع ءلحر م سپ

ن هذ رد ورمعو ركب و ديز و نيسد و نسد ايملاء
تينيء به فراء هك تسا نيا هكلب ،ديايد فراء
ي قيقد هلا به بشتت تقون آ ،دنكى م اديپ نيعد ،ايشا
ملاء لك هكى روطن امه ي نعي ؛دوشى م لصاد
،كاكدنا و جامدنا و حنه بر اگدر و رپدو جو رد ي تسه
ي نيء روضد مه فراء رد ،دراد ي نيء روضد
تيلثم هبنج ،امديد زا و دراد تدحو ملاء ابو دراد
مهكحلا» :ترابع تقيقد ،تينيء نيا .دراد
«ي نيءا ملاء ايهاضم ايلقء املاء ن اسنلا اقرور يصد
نيا ي لو ،تسه مه ي ملاء هبنج ن آ هتبا .تسا
ي لقع ملاء .تسا ي لقع ملاء و ي نيء هبنج ،ترابع
،طاسبنا ماقم رد ل اعفل قء ن وچ ؛ي عقاو ملاء ي نعي
ناسنا اذل ،تسا چراخذ رد روما همه ريدم و ريدم
رايتخا رد ار ل اعفل قء ايوگ ،ل اعفل قء به بنديسر اب
.تسا هتفرگ دوخ

همه ي لوزن سو قرد ل زنت زال بقن اسنا :ذيملت
اب هارمه ،ديدومرف هك روطن امه اما ؛تشاد زيچ
تسا هدمآ اجنيا هك ن لآ ،ي لوزن سو قرد ل زنت
ش ومارف ار همه و هدش هاتوك اهنا همه زا ش تسد
ايا ،تسا هدش بلاغ و ا رب ن ايسن تلاد و هدرک
ش دوخ ي لبق ملاوع نامه به هر ابود دناوتى م
؟دسرب

امش بلاطم هك ميبوگب ميناوتى م :داتسا
طلخ زا ي ضعب و حيص بلاطم زا ي اعمومجم
.تسا اه

چيه ن اسنا هك تسا نيا ش حيص بلاطم
ي م بسك هچنآ هكلب ؛درواى منذ تسدهب ار ي زيچ
ماقم ن آ ي اربى ركذت و تسا ش دوخ دو جو زا دنك
.تسا هدوب اجنآ رد هك تسا ي لامجا و وحم و عانف
نيا دسرى م رظنه اجنيا رد هك ي اهتكذ اما

ی نعی ؛تسا لیصفت ماقم رد ،رکذت نیا هک تسا
 ،دنکی م ادیپ هک ی اهعد و لامک هطساو هب ناسنا
 تیلعف هب دروآی م ش دوخ اب هک ار ی دادعتسا ن آ
 هب هچنآ ی نعی ؛لیصفت ی نعی تیلعف نیا .دناسری م
 ی مذ ادیپ تشگی م هچره و دوب و ار رد لامجا و حذ
 و تسا هدش ملء نیا دراو هک دنیبی م ن لآ ،درک
 انشأ ش یارب ملء نیا هک دنکی م ل ایخ نینچنیا
 دراو هعفدکی امش هک تسینز وطنیا ی نعی .تسا
 و تسا ی یاج بجء :دیوگب و دیوشب هناذکی
 باوخر د ی زیچ نینچ و دراد ی راوید و رد هچ
 ؛تسینز وطنیا اجنآ ،هذ !دمآی مذ نامنهد هب م
 لثم :دیوگی م دوشی م اجنآ دراو ناسنا ی تقوی لو
 !تسا انشأ اجنیا هکنیا

ی ساسحا نینچ تاقوا ی هاگ ناسنا لاثم
 دروخر بل واهعفد رد اهی ضعب اب ی تقو هک دراد
 و دسانشی م ار واهک تسا لاسد هد ایوگ ،دنکی م
 ی رسکی هک تسا نیا رطاخ هب نیا .دناق یفر م ه اب
 ی م هچره ی لو ،تسا هدوب نید نیا رد ی تاظابترا
 ی م دسری م ی تقو .دنکی مذ ادیپ ش دوخ رد درگ
 مدوب ش لابند هب ن م هک دوب ی زیچ نامهنیا :دیوگ
 نینچ هب هاگآدوخاند واهجو ی نعی !مدوب ن آ اب و
 .تشاد حاجتا ی اهلسم

و تیوهوه ماقم هب اجنیا رد ضرافنبا
 بیجعی لیخ و دنکی م هراشا نودام هم هب نیعت
 :دیوگی م

- یترنادب *** رُئاد یانعم قیس نَع مهلکُ و *** ۱ .
 ی تعیرشدنم دراو و ا
 یلف *** ؤروص مدآ نُبا تُتک نِا و یِنِا و *** ۲ .
 ی تَوْبُابُ دهاشد ی نَعَم هیف

- *** اهدشرب يَلَجْتَلَا رَجَحْ يَلَع يسفن و *** ۳.
تَبَرْتِي لَجْتَلَا رَجِدِي فَو تَلَجْت
- *** انع يف و ءايبنالا يبزح دهملا يف و *** ۴.
ي تروسح تفلأ و ظوفحملا ي حول ي رصد
- *** يرهاظ فيلكت نود يلاصف لبق و *** ۵.
ةعرشل ك ي حضوملا ي عرشبت متخ
- *** يف يلا نيقباسلا ةاعدلا نميف *** ۶.
ي ترسيب نيقحلالا رسيو
- *** نكي م و دوجو دجوي مل يالول و *** ۷.
ةمذب دوهع دهعت م و دوهشد
- *** هتايح يتايح نم الايح الف *** ۸.
ةدير م س فذل ك ي دارم
- *** نذحم يظفلب الا لئاق ال و *** ۹.
ي تلقم رظانب لا ا رظان
- *** عماس يعمسب الا تصنم ال و *** ۱۰.
ي نذشد و ي لزابد الا ش طاب
- *** رظان ال و يريغ قطان ال و *** ۱۱.
ي تقيلذ عيمج نم ي ناوسد عيمس

۱: ۱۰۲ ص ۵، ج ۵، ي سانشد ماما ۷۳ ص، ضررافن با ناويد
رد نم دوجو رود هب، نم هيدوجو تقيقد هطساو هب ءايبنا همه و (۱) «
[دنتسه نم تعيرش و برشم زا باريس و دراو ايدنتسه ش درگ
و انعم نم رد نكيلو، تروصد تهج زا متسه مدآ رسپ هچرگانم و (۲)
مشابيم و اردپ هك دهدي م ي هاوگ هك تسا ي تقيقد
هيتافصد و هيئامسات اروهظ و تايلجتزا تيعونم مرد هك نم مسفند و (۳)
نماد رد نم مسفند و، درك ي لجت قد تياده رثا رد، تشاد رارق قد
درک و مذ و دشر و تفاي تبيرت هيتافصد و هيئامسات اروهظ و تايلجت
حول نم رصانع رد و؛ دندوب ناربميينم بزج، هراوهاگ رد و (۴)
دوبنم هروسد، ش ياشگ و حتفو؛ دوبنم ظوفحم
ابنم، نم رهاظ فيلكت نودب، موش هتفرگ ريش زا مكنأ زال بق و (۵)
ره، دوب هتفكحضاو و هتفكح شور نم ي ارب هك دودخ عرش و جاهنم
مديناسر ناياب هب و مدرک متخار ي تعيرش
رد، دندوبنم زال بق هك ي هلا ناربهر و نايعاد تكرب و نمي سپ (۶)
ادخ يوسه بناربهر و نايعاد تلوهسد و ي ناسا و، دوبنم تسار تسد
تسا نم پچت سد رد، دنوشي م قحلم و دنياي م نم زا دعب هك
اديوه ي دوهشد و، دش ي مذ دوجوم ي دوجو لاصا مدوبنم رگا و (۷)
!دوبنم هتخانشد ي اهمز رد ي ناميپ و دهع چيه و؛ دوبنم
نم تايد زا و تايد مكنأ رگم تسين ي رادناج و مدنز چيه سپ (۸)
دايقنا و تعاطا تحت رد، دوصقم و هدارا بحاصد مسفند ره و؛ تسا

ی دوجو لاصا مدوبند نم رگا : دیوگی م
 ی تقو و دنتسه نم ی و گنخسه مه ق یلاخ نیا ! دوبند
 تسا نم ز ا اهنأ مشچ روند ، دننیبی م و دنکی م هاگن
 دراد ی تردقه کی سکره و ! دننیبی م نم مشچ ابو
 تسا ی تردق نأ اُلیسو هب ، دهدی م ماجنا ی لمع و
 لاصا ق یلاخ عیمجرد ! ما هدرک هضا فا و ا ه بن م هک
 ز ا ریغ ی رظانو ، درادند دوجو نم ز ا ریغ ی قطاند
 دوجو نم ز ا ریغ ی عیمسد و ، درادند دوجو نم
 ! م تسه نم طقف ؛ درادند

ی قیقده ی انعم ضرافن با تارابع نیا ز ا
 ایهاضم ایلقع املاء ن اسنلإ ؤرورید ؤمکحلا»
 هداقتسا «هلإ اب ؤبشتلا ؤمکحلا» ای «ی نیعلا م لاعلا
 دوشی م

نیا اب ت ایحطشد قرف ! تسین ت ایحطشده اهنیا
 ؛ تسا ی گتخپ و ندوبماخ رد لاوا ، تارابع
 اما ، تسا ی ماخ تارابع هک تسا مولعم ت ایحطشده
 مظعأ ام ی ناحبس» ت رابع ای ضرافن با راعشا نیا
 ی سکره هتبا . تسا ی اهتخپ تارابع «ی ناشد
 نیا دوخ اجنیا رد ایناث . دمهب ار نیا دناوتی مند
 رد ت ایحطشده ی لو ، تسا نأ ه دنیوگ هبتر رد تارابع
 ، تسال ل ا د ت ایحطشده ه مه ائلا ث . تسین ه دنیوگ هبتر
 . تسا هکلمه «ی ناشد مظعأ ام ی ناحبس» اما

م دء و لء : تسا تیاور نیمه بلطم نیا

! تسا نم هدارا
 نم تارابع و ظافلا اب هکنأ رگم تسین ی اهدنیوگ چیه نیاربانبد و (۹)
 نم مشچ کمدرم اب هکنأ رگم تسین ی اهدنیوگ چیه و ، دیوگی م نخسه
 ! دننیبی م
 چیه و ، دوشی م نم شوگ اب هکنأ رگم تسین [ی تکاسد] چیه و (۱۰)
 ! دریگی م نم تردق و تلوص اب هکنأ رگم تسین ی اهدنریگ
 ی رظانو ، درادند دوجو نم ز ا ریغ ی قطاند لاصا ق یلاخ ه مه رد (۱۱)
 نم طقف) ؛ درادند دوجو نم ز ا ریغ ی عیمسد و ، درادند دوجو نم ز ا ریغ
 »]] (! م تسه

چیه و ۱»!هُتَقَدْ وَأُهَرَفَكَلَن املسِ بَلَقِی ف اَم رَنوِبَا
 و دوب هتفگن و ا ه ب ی زیچ ن املس هتبا! دنکی منی قرف
 :تفگی م رنوبا، تفگی م رگا ی لو؛ دوب هدزنی فرح
 ی قیدص امش ایآ! دیشکب ار وا و تسا دترم ن املس
 هک ی رنوبا مهن آ؟ دیراد غارسد رنوبا زا رتلااب
 یرنوبا نا هن ۲، دندرک حیرصت ش تقادص ه ب ر بمغیپ
 .دندهی م ناشن اهنیا هک

،تّیوهوه ماقم رد ادخ دوخ ع قاولای ف :ذیملت
 .درادن ی مکد

ی فخم تّیوهوه ماقم رد م ه ادخ دوخ :داتسا
 رد ا م ی لو!؟ دشاب هتشاد ی مکد ه چ س پ؛ تسا
 دیای من نامدب ترثک زا و میتسین تّیوهوه
 دمحمل آ و دمحم ی لعل صم مهلا

۱. ۱۱ ص، ۱ ج، ی فاو لا؛ ۴۰۱ ص، ۱ ج، ی فاکلا
 ۲. ۵۲ ص، ۱ ج، ی مقلای ریسفت